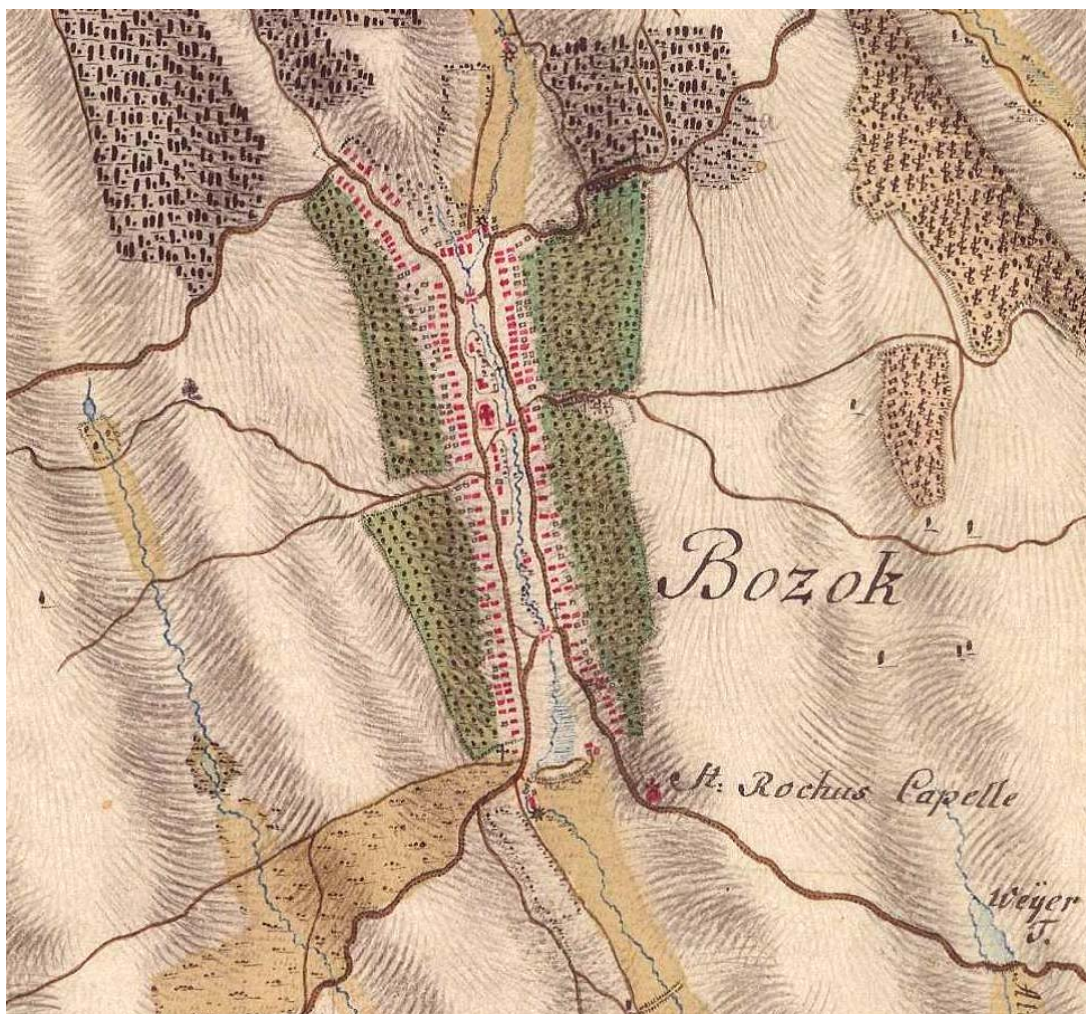

PALOTABOZSOK

TELEPÜLÉSI
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
MŰEMLÉKVÉDELEM

2022. november

TARTALOMJEGYZÉK

1. Örökségvédelmi vizsgálat:

- 1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)
 - 1.1.1. településtörténet
 - 1.1.2. történeti tájhasználat, tájszerkezet, tájtörténet
 - 1.1.3. történeti településszerkezet
 - 1.1.4. történeti településmag
- 1.2. A település régészeti örökségének felmérése (az újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással)
- 1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára (értékkataszterben)
 - 1.3.1. a világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek
 - 1.3.2. az országos építészeti örökség elemei
 - 1.3.3. a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek
- 1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára (értékkataszterben az önkormányzati főépítész által meghatározottak szerint tartalmazza a helyi építészeti örökség országos vagy helyi védelemre méltó elemeit)
 - 1.4.1. településszerkezet
 - 1.4.2. telekstruktúra és utcavonal-vezetés
 - 1.4.3. utcakép vagy utcakép részlet
 - 1.4.4. településkarakter egyéb elemei
 - 1.4.5. építmény, építményrészlet, vagy alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás
 - 1.4.6. szobor, képzőművészeti alkotás, utcabútor
 - 1.4.7. táj- és kertépítészeti alkotást, egyedi tájérték, növényzet

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése:

2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

2.2. A 2.1. pontban szereplő változások hatásai:

2.2.1. a régészeti örökségre

2.2.2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre

2.2.3. a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

3. Az értékvédelmi terv:

3.1. az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása

3.2. az önkormányzati feladatok meghatározása

1. Örökségvédelmi vizsgálat:

1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

1.1.1. településtörténet

Palotabozsokon a az i. e. 2100-1900 között itt élt Péceli kultúrára vonatkozóan a régészek telepet és temetőrészletet tártak fel. A Mészbetétes edények népe i. e. 1600-1400 között, a bronzkorban élt itt. Palotabozsokon rájuk vonatkozóan több szórványos leletre bukkantak, emellett 1932-ben a sportpálya rendezésekor több szórthamvasztásos sír került elő, a Pécs-bátaszéki vasút építésekor pedig egy hamvasztásos temetőt pusztítottak el. Az urnamezős kultúrára vonatkozóan gömbfejű tű, levél alakú karikás függő, bronzkés, karikásvégű díszített penge, egy öntőműhely és 201 darabból álló kincslelet látott napvilágot. Gazdag leleteket találtak a község területén a rómaiak korából és 80 síros temetőrészlet került elő 1941-ben a honfoglalás idejéből is.

A község elnevezése a Bozsok szláv eredetű személynévből ered, a Palota előtag pedig az itt emelt egykori várkastélyszerű kőépület emlékét őrzi. Neve először Bozok formában 1329-ben bukkant fel az okmányokban. 1333-ban Bozek néven a pécsi püspök fennhatósága alá tartozott, önálló plébániája jelentős helyre utal. Előfordul még Bosuk, Bosog, Palotha-Bosok névvel is.

1561-ben Macedoniay Péter birtoka, a török közigazgatás szempontjából a szekcsői nahiehez tartozott. A hódoltság alatt elnéptelenedett, majd a pécsváradi apátság része lett. A XVII. század végén görögkeleti rác családok éltek itt.

1711-ben szerbek telepedtek le.

1724-től megkezdődött a németek érkezése. A szerb lakosság pedig 1733-tól kezdett kivándorolni.

A magyarok a múlt század első felében megjelentek a faluban, de számuk csak 1860 után emelkedett 100 fölé.

1930-ban 341 magyar, 1497 német és 15 egyéb anyanyelvű lakos élt a településen.

1945 májusában Bukovinából (Hadikfalva, Istensegítség) székelyek, majd a kitelepítések után 1947-ben a Felvidékről (Nagypeszek, Újbars, Marosfalva) magyarok érkeztek ide.

1970-ben 835 magyar és 823 német lakta.

A faluban kápolna épült 1739-ben Szent Rókus tiszteletére. 1755-től önálló plébániája van, anyakönyvet is az óta vezet. 1892-ben kápolnát emeltek Sárlos Boldogasszony tiszteletére. A kápolna a mai napig működik. Évente július 2-án egyházi körmenet zárándokol ide. Ezt Mária illetve Szentkúti kápolna néven emlegetik a helyiek.

a kálvária domb, háttérben az Árpád-házi Szent Erzsébet római katolikus templom

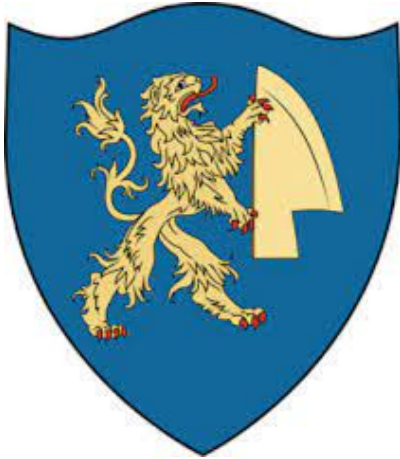
Templomát 1773-ban Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére szentelték fel. A múlt század második felében restaurálták, Aztker József bécsi festőművész pedig kifestette. 1938-ban új tetőszerkezetet kapott palafedéssel, 1974-ben a képek renoválása és a templom belső festése történt meg.

napjainkban épült református templom

A lakosság túlnyomó többsége római katolikus vallású, a kis létszámban itt élő reformátusok mára az imaház mellett egy új kis templommal is rendelkeznek.

Az itt élők hagyományok iránti tiszteletét mutatja, hogy címert alkottak, zászlót készítettek és a falu látképével, nevezetességeivel képeslapot adtak ki.

Palotabozsok címere

A németek a rajnai-frank, közelebbről a fuldai nyelvjárást beszélik. Őrzik nemzetiségi kultúrájukat, neves hagyományörző egyesütek és zenekaruk, igen szép a nemzetiségi népviseletük.

A község napközi otthonos óvodát és általános iskolát tart fenn. Mindkettőben szép fejlődést ért el a német nemzetiségi oktatás. Van könyvtáruk, művelődési házuk faluház jellegű, benne élénk kulturális élet folyik.

Az 1992-ben, 40 millió forintos költséggel felépített faluház többcélú hasznosítású. Színpaddal megépített nagyterme 300 fő befogadására alkalmas, s mivel konyhát is létrehoztak a szomszédságában a falusi lakodalmak, közösségi rendezvények állandó otthona. Az épületben 10 vendégszoba is létesült, összesen 28 férőhellyel, mely szükség szerint panzióként is üzemel. Itt kapott helyet a német nemzetiségi klub, s itt próbálnak a már említett énekkarok és zenekarok is. Ez utóbbi a mohácsi zeneiskolában tanuló fiatalokra épít elsődlegesen, s a helyiek mellett somberekiek és mohácsiak is tagjai. Állandó az élet a házban, szinte minden hétvégén valamilyen rendezvényt látnak vendégül. Az épület funkciói ezzel még nem merültek ki, hiszen a falu gyógyszertára és fodrásza is itt található.

Jó színvonalon megoldott a háziorvosi, az állatorvosi, a fogorvosi és védőnői ellátás.

A Hősi parkban áll a település I. világháborús emlékműve az 5 m magas talapzaton egy bronzból készült katonaszoborral. A rendszerváltást követően erre a talapzatra került az emléktábla, amely a II. világháború helyi áldozatainak állít méltó emléket.

Önkéntes tűzoltó egyesület működik a településen, melynek 30 fős egysége rendszeresen „edz”, s bár nem örülnek neki, a közelmúltban többször is szükség volt tudásukra.

A lakosság lélekszáma az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat, az elvándorlás a városok felé figyelhető meg. A lakosság korfája az idősök felé mutat, évente 10-15 gyermek születik. Az ellátásra szoruló idősök aránya magas.

(forrás: Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány 2004 , Balog Farkas Csaba)

1.1.2. történeti tájhasználat, tájszerkezet, tájtörténet

Tájszerkezet

A település és környéke a Dunántúli-dombságban, a Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék, illetve a Dél-Baranyai-dombság kistájak határán terül el. A település közigazgatási területe emiatt változatos domborzattípusokból áll.

Palotabozsok nagyobbik része völgyközi hátakra tagolt eróziós-deráziós dombvidék. Dombjai északnyugati-délkeleti irányban nyúlnak el. A Dél-Baranyai-dombságon belül az arra jellemző átlagos morfológiai viszonyokhoz képest kevésbé változatos felszíni formák, lejtési és kitettségi viszonyok jellemzik. Legkiemelkedőbb pontjai nem érik el a tengerszint feletti 200 méter magasságot. A határ legalacsonyabb pontja a település déli határában a Palotabozsoki-vízfolyás völgyében 115 m tszf.

Palotabozsok településen az alábbi vízfolyások találhatók:

- Horpács-patak a nyugati településhatáron
- Palotabozsoki-vízfolyás
- Véménd-Bári-vízfolyás
- Sombereki-vízfolyás

Éghajlata mérsékelt meleg, mérsékelt száraz, a nyár mérsékelt forró, a tél viszonylag enyhe. Az évi középhőmérséklet 10,0 - 10,5 C° körül alakul. A fagymentes napok száma több mint 200. A sugárzási adottságok kedvezőek, hőigényes növények termesztésére kiválóak. A dombvidék változatos felszíne, a talajfelszín rendkívül változó kitettsége - a reliefenergia - gazdag és változatos mikroklíma térségek kialakulását idézi elő. Völgyhálózata DDK felé nyitott, így sok a kedvező expozíciójú terület, mélyebb völgyei azonban fagyzugosak és ködösek. A megye kevésbé csapadékos területéhez tartozik, az évi csapadékatlag 620 - 650 mm közötti. A leggyakoribb szélirány az ÉNy-i.

Palotabozsok a Palotabozsoki-vízfolyást kísérő dombvidékre települt. Dombjai hosszan nyúlnak el Ék-DNy-i irányban. Ugyanezt az irányt követi a településszerkezet is a dombhátra és a dombok oldalába épült házaival.

Palotabozsok látképe

A falu népe kezdetben feltehetően mezőgazdasággal és állattartással foglalkozott. Később ez bővült a gyümölcs és szőlőtermesztéssel. A patakok vize több malmot hajtott, és számottevő iparos is dolgozott itt.

A táj alakulását alapvetően a termelési viszonyok határozták meg évszázadokon keresztül. A településen a jellemző tájhasználat a mezőgazdálkodás. Termőhelyi adottságai következtében elsődlegesen mezőgazdasági település, ezek és a vízfolyások domborzat által meghatározott váltakozása meghatározza a tájképi adottságait. A mélyen fekvő, vízparti területek érzékenysége, terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi szempontból eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználatától.

A táj működéséről sok információt nyerhetünk abból, hogy a táj milyen vizuálisan elkülöníthető egységek mozaikjából épül fel. A táj külső megjelenése nem tökéletes leképezése a táj funkcionális működésének, de számos lényeges tájműködési kérdésre – például tájérzékenység, antropogén átalakítottság mértéke, stb. – megfelelő biztonsággal lehet következtetni. A település tájszerkezetét az elsősorban a domborzati és borítottsági viszonyokból fakadó tájhasználatok és a vonalas szerkezeti elemek határozzák meg. A különböző tájhasználatok alakítják ki a település külterületének tájmintázatát, azaz a tájat felépítő természetes, és ember által kialakított tájfoltok tájgeometriai megjelenését.

A vasút 1911-ben átadott vasút kapcsolatot teremtett a környező városokkal, majd megszűnése után az M6-as autópálya megépülésével közúton Palotabozsok is könnyen elérhető településsé vált. Közvetlen kapcsolata lett a szomszédos Bátaszékkel.

Táji természeti adottságok

A táj terhelhetőségét az adottságnak tekinthető természeti tényezők és az azon kialakult tájhasználat módja határozza meg. Amennyiben a használat nem felel meg az adottságoknak, tájhasználati konfliktusok keletkeznek. A tájrészletek stabilitása pedig a táj terhelésétől, érzékenységétől, regenerálódó képességétől és a tájgondozástól függ. A terhelhetőség továbbá nagyban függ a felszínborítás természetességétől, amely az egyes tájtípusokon belül is különböző lehet. A táj terhelhetősége szempontjából Palotabozsok területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájtípusokra oszthatjuk fel:

- Lakó és települési táj
- Természeti táj (patakmenti területek)
- Mezőgazdasági táj

A lakó és települési táj védelme elsősorban az épített környezet, az örökségvédelem és a kilátásvédelem keretében valósítható meg.

A természeti táj típusa a településtől délre, a patakok mentén található, jellemzően vízjárta területek. A település közigazgatási területén észak-déli irányban keresztül húzódó patak völgyek a tájszerkezet jelentős elemei. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ezek a területek jelentős tájpotenciállal rendelkeznek, az ökológiai rendszer elemei teszik változatosabbá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát.

horgásztó a patak völgyben

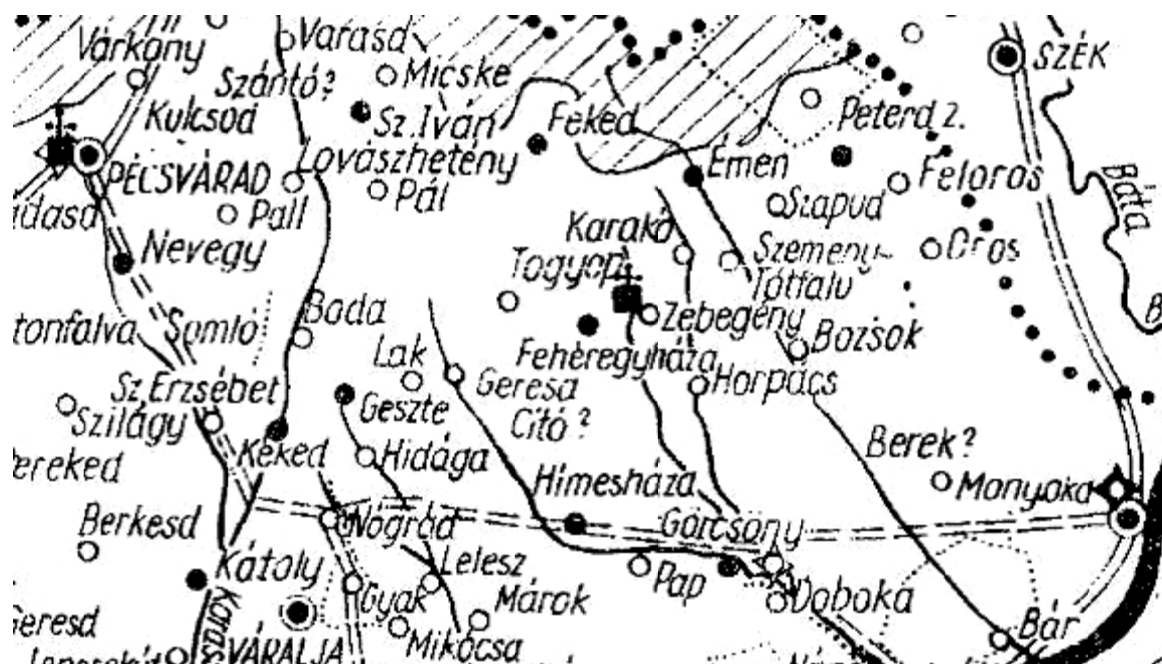
A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település meghatározó része. A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető. A mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

homogén szántóföld - mezőgazdasági táj

1.1.3. történeti településszerkezet

Véménd a Palotabozsoki-vízfolyás völgyben fejlődött a Pécsvárad környéki falvak között a Pécsváradot Bárral összekötő út mellett. A település Bozsok néven található a XIV. századi térképen. Körülötte a török időkben elpusztult falvak Horpács, Szemeny-Tótfalu, Fehéregyháza, Karakó.

Palotabozsok (Bozsok) a Pécsvárad melletti falvak között
Baranyavármegye a XIV. század elejéig (Györfy György térképe)

Magyar Országának földképe, más néven a Vályi András-féle térkép 1798-ból nem ábrázolja
Palotabozsokot

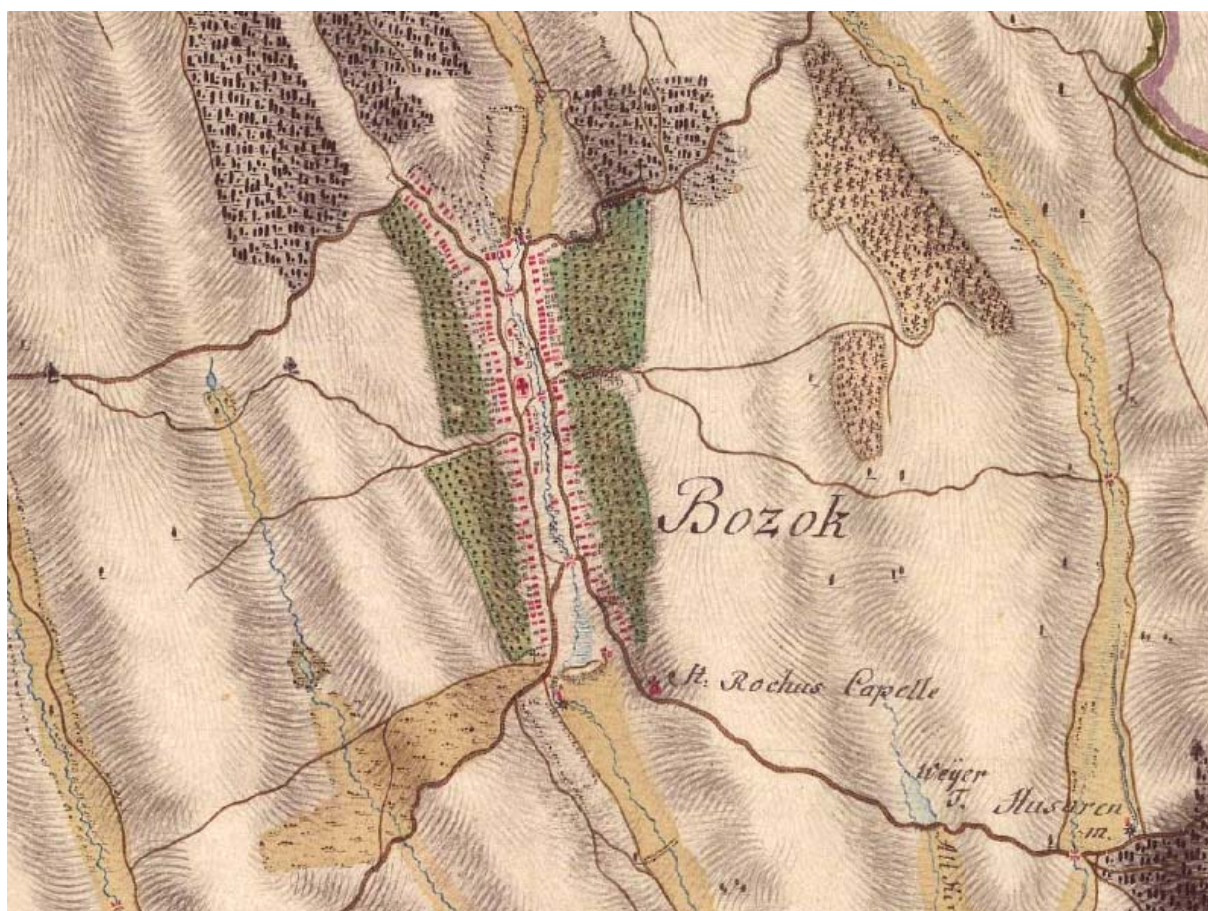
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

A középkori falu pontos helyét, nagyságát régészeti kutatással lehetne meghatározni.

Az újkori falu fejlődéséről a korabeli katonai térképek tanulmányozása adhat képet. Az Első Katonai Felmérésen megfigyelhető, hogy a településnek jelentősebb útkapcsolata a dombokon keresztül volt. Nyugati irányból Szebény és Himesháza felől, míg keleti irányból Bátaszék és Bába felől. A patak völgyi út Véménd és Somberek irányába kevésbé jelentős, vagy nehezen volt járható.

Képet kapunk a település szerkezetéről is. A nyugatról és keletről érkező utak találkozására között alakult ki a település két észak-dél irányú főutcája. A németek betelepítésekor mintafalut terveztek Palotabozsokon kialakítani. Az utak közé telepítették a templomot a többi középülettel együtt. A párhuzamos főutcákat három kis utca köti össze a patakon átvezető hidakkal. Láthatjuk a Bátára vezető út mellett álló Szent Rókus kápolnát is és az út menti kereszteket. A temető a templom feletti keleti domboldalon található.

A pirossal ábrázolt szilárd épületek az utak mellett fésűs beépítés szerint állnak az utcára merőlegesen, mögöttük szintén pirossal a szilárd gazdasági épületek, míg feketével a fa szerkezetű gazdasági épületek. Zöld színnel rajzolva láthatjuk a kerteket, gyümölcsöket, majd utána az uralkodószántó területet. A belterülettől északra a patak mellé települt két malom, délre egy és további két malom a keletre fekvő patakon.

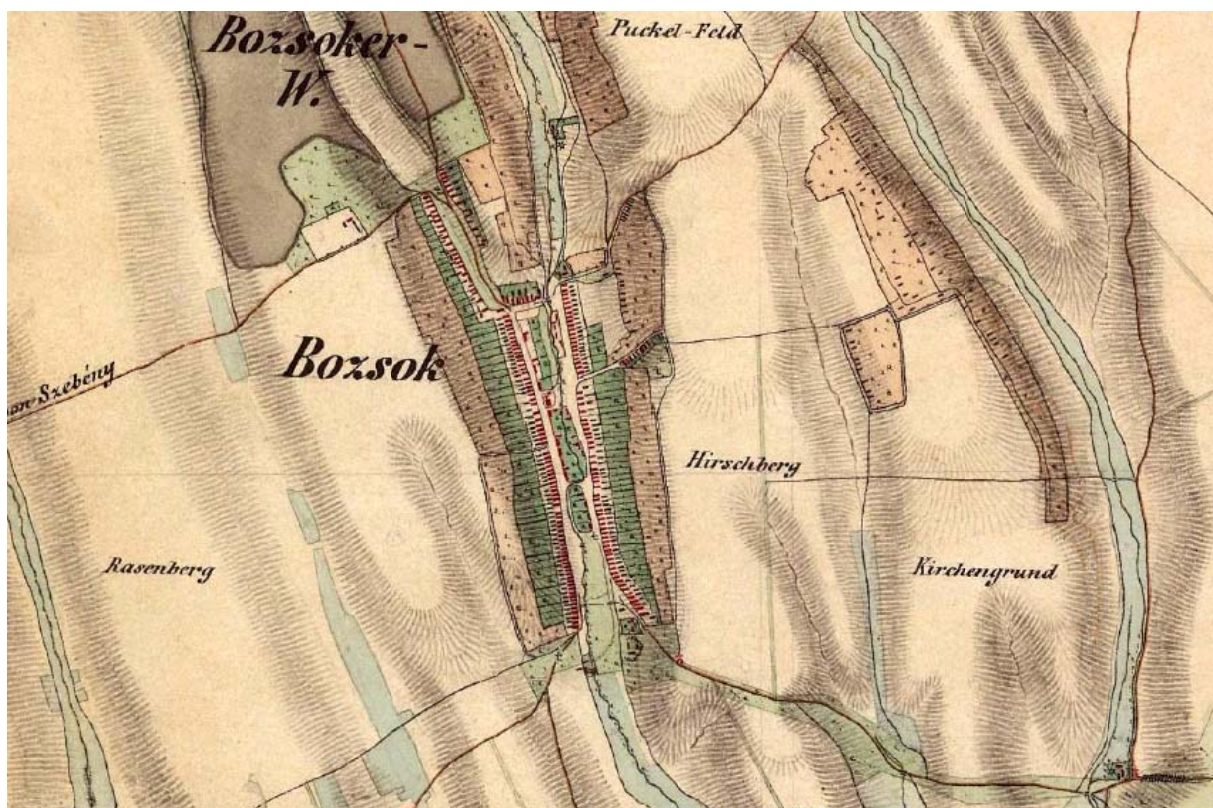
Palotabozsok ábrázolása az Első Katonai Felmérésen (1763-87)

(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

A szőlőket a nyugati napos oldalra telepítették. Jelentősebb erdő területet találunk a belterülettől északra, ami már Véméndhez tartozik, ill. szigetszerűen délkeletre.

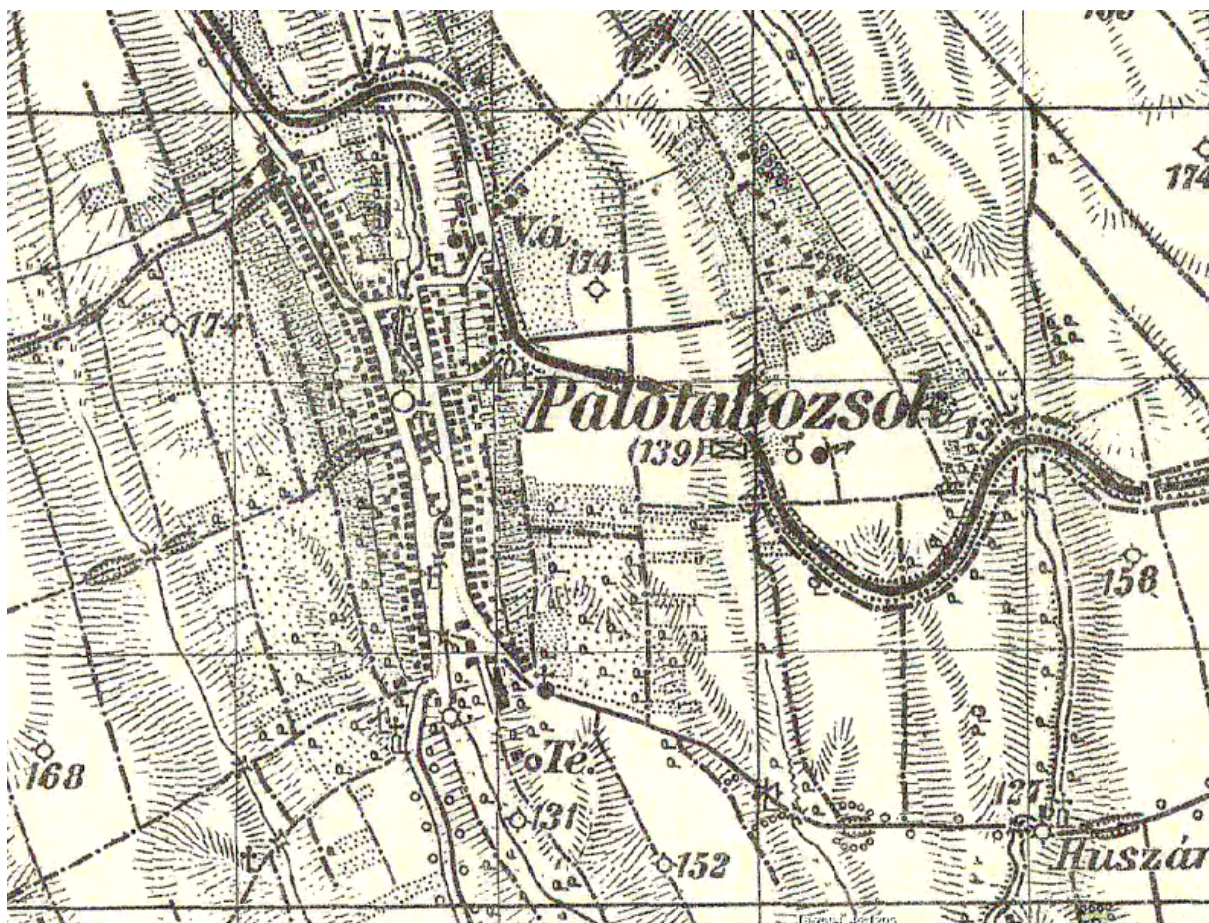
A Második Katonai Felmérésen látható, hogy település útkapcsolatai a szomszédos települések irányában változatlanok, viszont jelentősebbé vált Véménd irányába a kapcsolat. A belterületi úthálózat is változatlan, de az ábrázolása már pontosabb. Házsor épül a temető mellett. A belterület keleti részén és a szőlődombon megjelennek a présházak. További malom hajtja a kereket a település déli határán. A szentkútnál már képoszlopot állítottak.

Az épületek fésűs beépítés szerint az utcavonalra merőlegesen sűrűn egymás mellett állnak. Utcával párhuzamos beépítés csak a településközpontban található. A fekete színnel rajzolt, vélhetően fa szerkezetű gazdasági épületek a lakóházak folytatásában állnak, de a belterület északi részén megtalálható a keretcsűrös beépítés is. A zölddel ábrázolt kerteket elkülönítették a barnával rajzolt gyümölcsösöktől.

Palotabozsok a Második Katonai Felmérés idején (1806-69)
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

Az 1941-ben készült Magyarország Katonai Felmérésén már jelentős változásokat láthatunk a település megközelítésében. Megépült a Pécs-Bátaszék vasútvonal és a településnek vasútállomása is van a belterület határán. A beépítésében is kisebb növekedést figyelhetünk meg a vasútállomás irányába, egyéb tekintetben a településszerkezet a száz évvel korábbi állapotokat tükrözi. A szentkútnál már látható a Sarlós Boldogasszony kápolna.

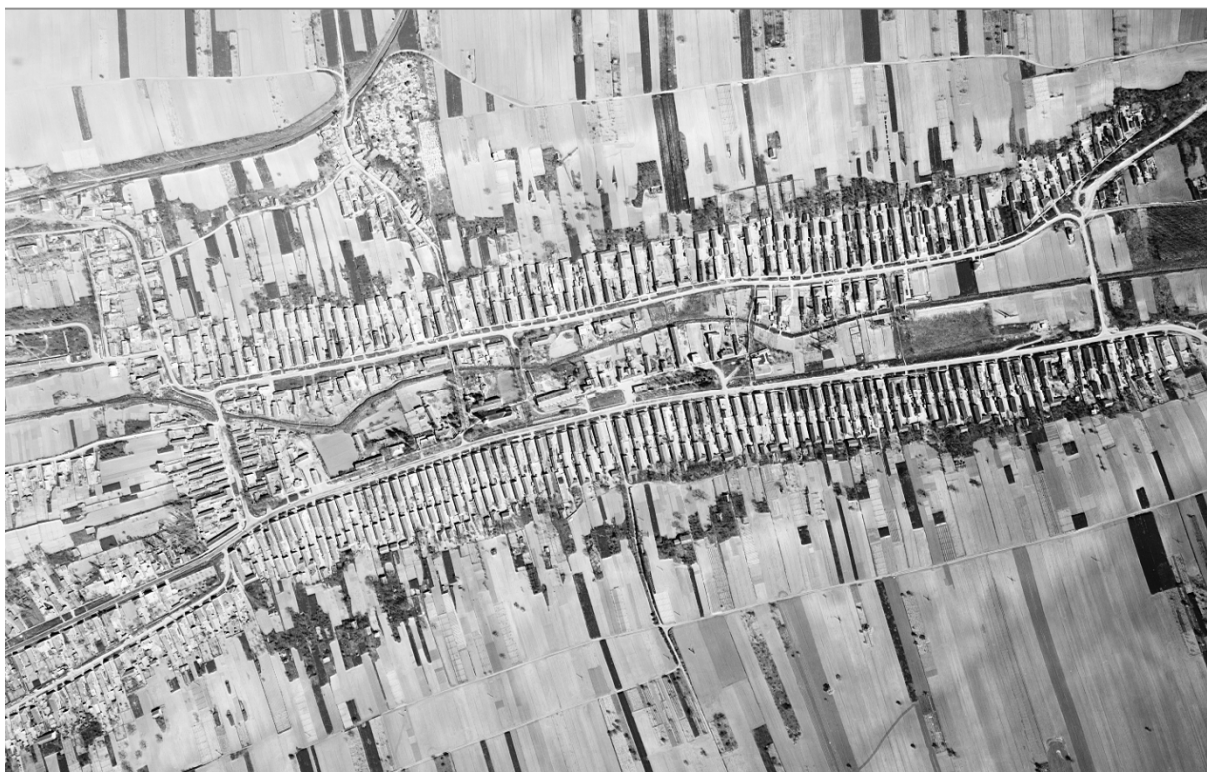
Palotabozsoka Magyarország Katonai Felmérése 1941-ben készült térképen
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

Az 1960-as években a belterület északi részén üzemi területet alakítottak ki a vasút mellett nyugati irányban.

Palotabozsok az 1960-as évek légifotóján
(forrás: www.fentrol.hu, 1965-0529-4046 1965. október 29.)

A lakóterületben kisebb változás csak később történik, amikor kiépül a Tavasz utca. Továbbá a település délkeleti részén megépül az állattartó telep.

Palotabozsok az 1980-as évek légifotóján
(forrás: www.fentrol.hu, 1980-0039-2897 1980. április 15.)

Palotabozsok délnyugati részén épült állattartó telep az 1980-as évek légifotóján
(forrás: www.fentrol.hu, 1980-0039-2857 1980. április 15.)

Napjainkban a település megközelítésében jelentős változást az M6-os autópálya megépítése jelentett, ami a belterülettől északnyugatra halad. Az autópálya lehajtón keresztül néhány perc alatt elérhető a település. Az út a szomszédos Véméndhez hasonlóan elkerüli és így forgalom-mentesíti a lakóterületet.

A Pécs-Bátaszék vasútvonalat a század elején felszámolták, így a vasúti megközelítés megszűnt.

hasznosításra váró állomás épület

Palotabozsok napjainkban az autópálya építés után

(forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral/?layers=hereaerial%2C3%2C4&bbox=2071568.8373749764%2C5798732.764282009%2C2080660.0664266446%2C5802205.871754717>)

Palotabozsok belterülete napjainkban légifotón

(forrás: <https://hauszmannhaz.hu/a-vendeghaz-kepekben/60-dji-0016-resize>)

1.1.4. történeti településmag

Az ezer éves település középkori elhelyezkedésének megállapítása a régészeti kutatás területe. Ami bizonyos, hogy 1499-ben már a települést Palutha-Bozsok néven említik. Ez jelentheti azt, hogy a településen egykor palota állt.

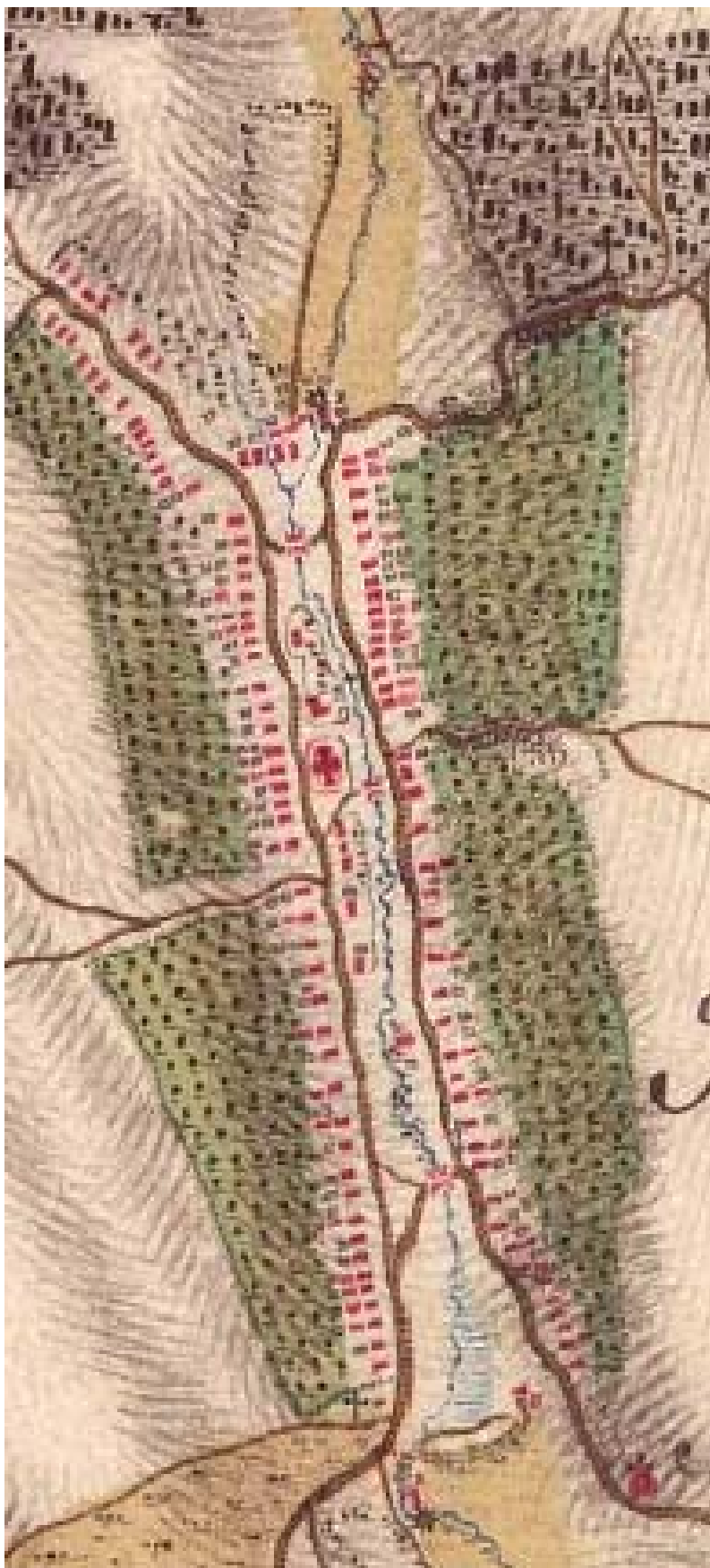
A török hódoltság ideje alatt elnéptelenedett falut 1687-ben szabadította fel Lotharingiai Károly herceg.

Az 1694-ben érkező rác telepesek általában halmazos telepítésű házaik a szabálytalan utcarendszerrel nem maradtak fenn, tudomásunk szerint templomuk sem épült.

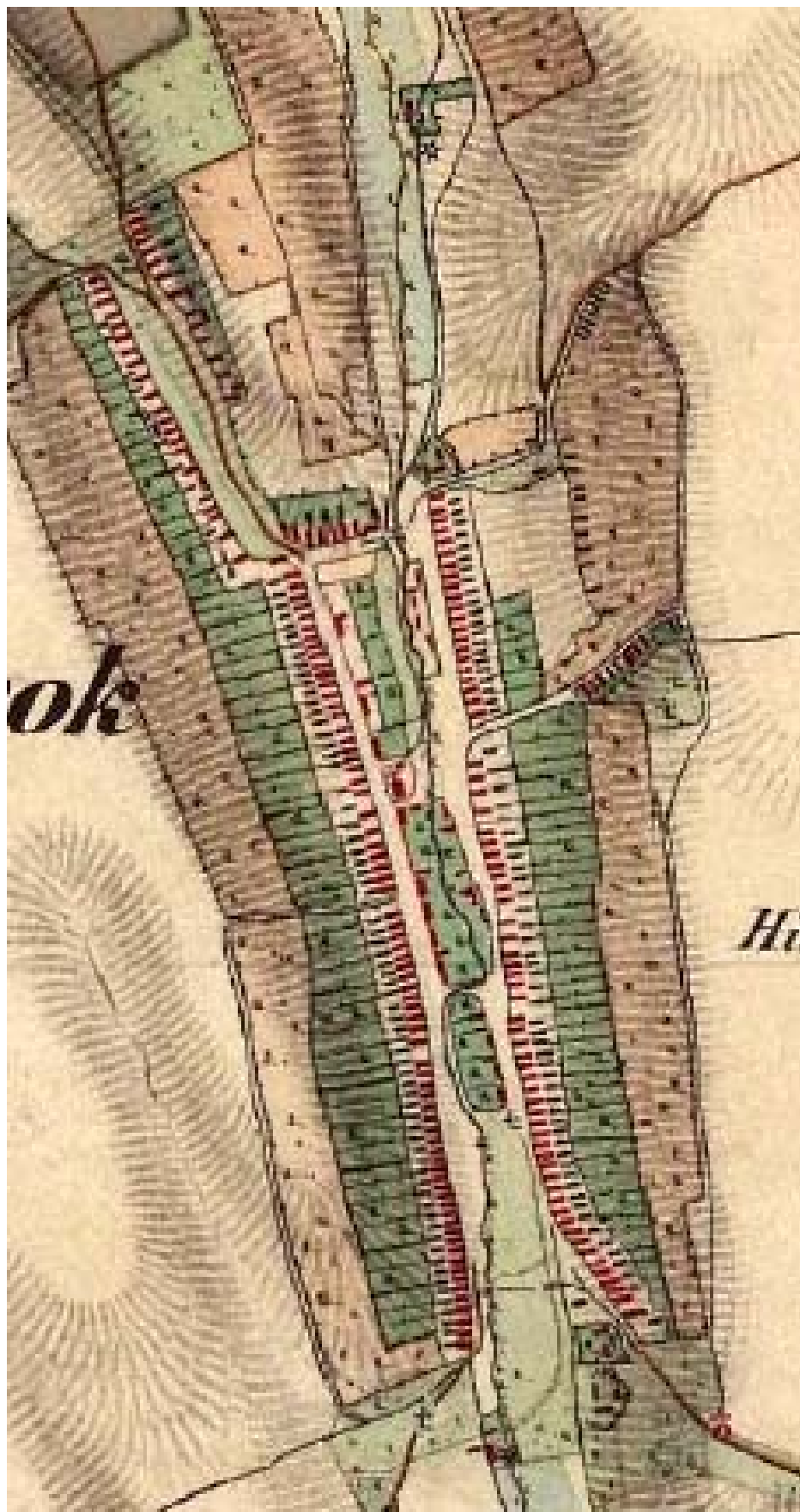
Palotabozsok újkori településmagja a patak völgy két oldalán párhuzamosan haladó utak mentén alakult ki. Ezt a településszerkezetet az 1724-től betelepült németek alakították közel ötven év alatt. A mintafalunak szánt település központjába a nyugati oldali főutca keleti felére helyezték a középületeket, míg a lakóházakat fésűs beépítés szerint a főutcák egy oldalára. Az 1732-ben 120 lelkes község lakosainak száma 1776-ra 1129-re növekedett. A középületek sorában, a növekvő gyülekezet számára épített templomot 1773-ban szentelték fel.

A település központja jelenleg is a patak mellett van. Itt található a Polgármesteri Hivatal, a faluház, az orvosi rendelő, a volt általános iskola, valamint számos üzlet és szolgáltatás.

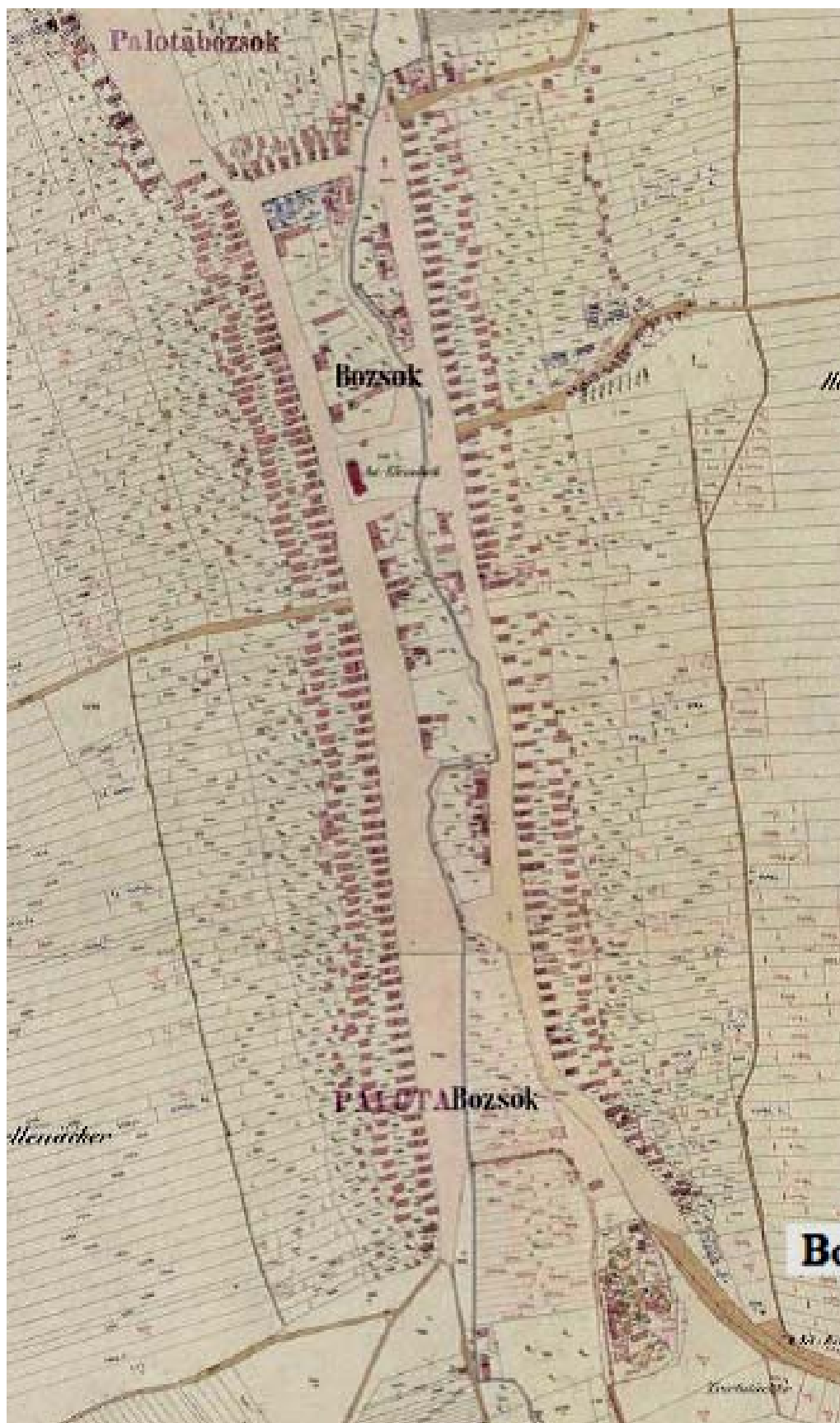
Palotabozsok települési jellegét meghatározza a párhuzamos utcarendszer, az egyoldalasan a domboldalakra felfutó keskeny telkek.

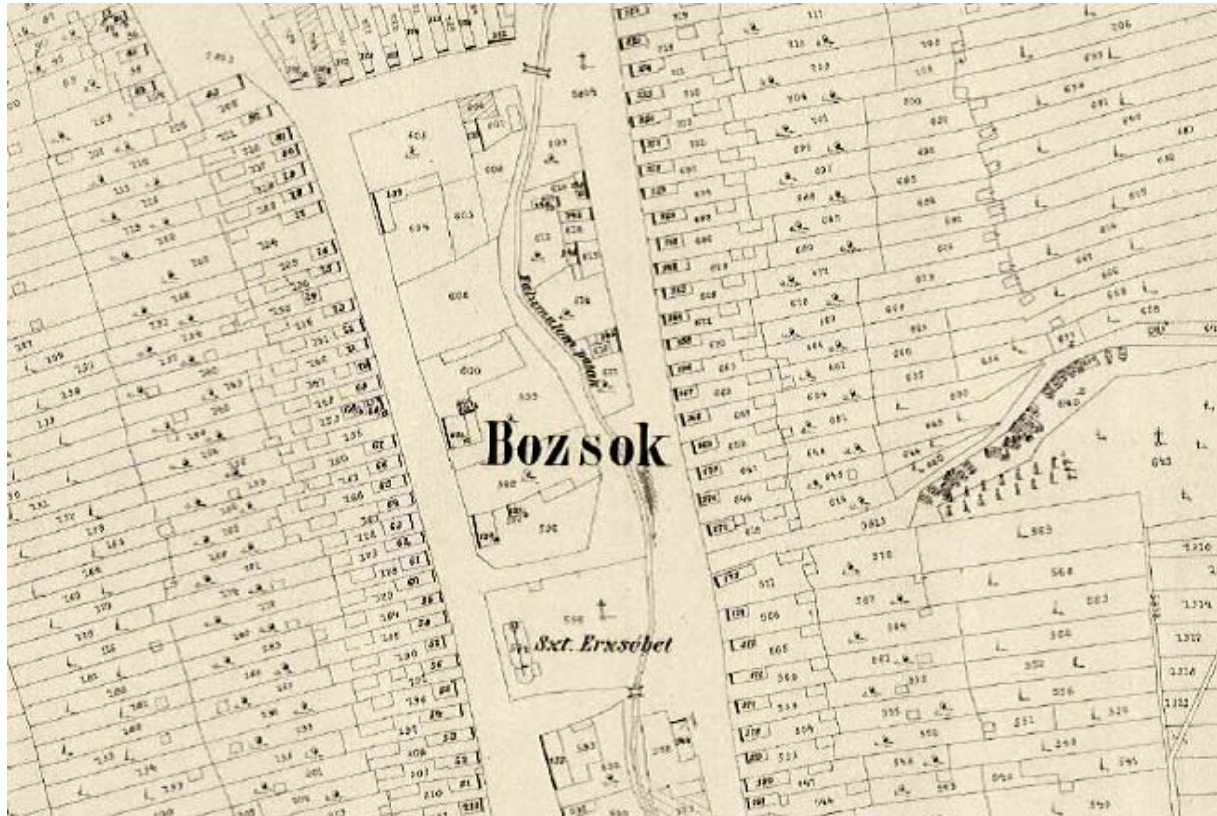
Palotabozsok ősi településmagja az Első Katonai Felmérésen (1763-87)
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

Palotabozsok ősi településmagja a Második Katonai Felmérésen (1806-69)
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

Palotabozsok az 1864-es kataszteri térképen
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

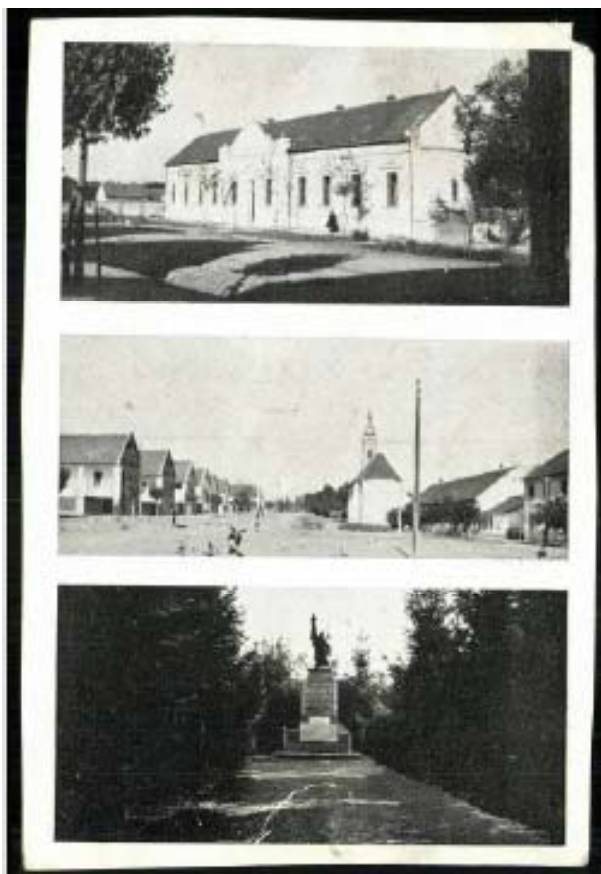

Palotabozsok központi része az 1864-es kataszteri térképen
(forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar>)

Utcával párhuzamos polgárházak nem jellemzőek, néhány hajlított lakóház található mindössze. A gazdasági épületek általában nem haladják meg a lakóépületek méretét és a lakóházak mögött külön épültek. Azonban néhány helyen keresztcsűrös beépítés is megtalálható. A településre jellemző, hogy az udvarokat a prэшázak zárják le.

A település különös értéke, hogy a történetileg kialakult utcarendszer napjainkig fennmaradt és a településképtől idegen tömegű épületek csak elvétve találhatók.

régi képeslap 1947-ből

(forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1226685/?list=eyJxdWVyeSI6ICJwYWxvdGFib3pzb2sifQ>)

régi képeslap 1949-ből

(forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1253866/?list=eyJxdWVyeSI6ICJwYWxvdGFib3pzb2sifQ>)

1.2. A település régészeti örökségének felmérése (az újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással)

A régészeti értékvizsgálat része.

1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára (értékkataszterben)

1.3.1. a világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek

Nincs

1.3.2. az országos építészeti örökség elemei

- Rk. templom hrsz.: 249
azonosító: 1624 (235) műemlék

Palotabozsok római katolikus temploma országos védettséget élvez. 1768-1773 között épült késő barokk stílusban, fő-és mellékoltára rokokó stílusú. A nagyméretű templom az utca kiteresedésében szabadon áll, a torony alatti bejárata északra tekint. A templomot a 19. sz. második felében restaurálták, kifestették. 1938-ban a tetőt átépítették, palával fedték. Csodálatos hangon megszólaló orgonáját az egykori plébános, Bezedeki Márton építette.

(forrás: TAK, dr. Kovács Péter, Fodor Éva településtervező)

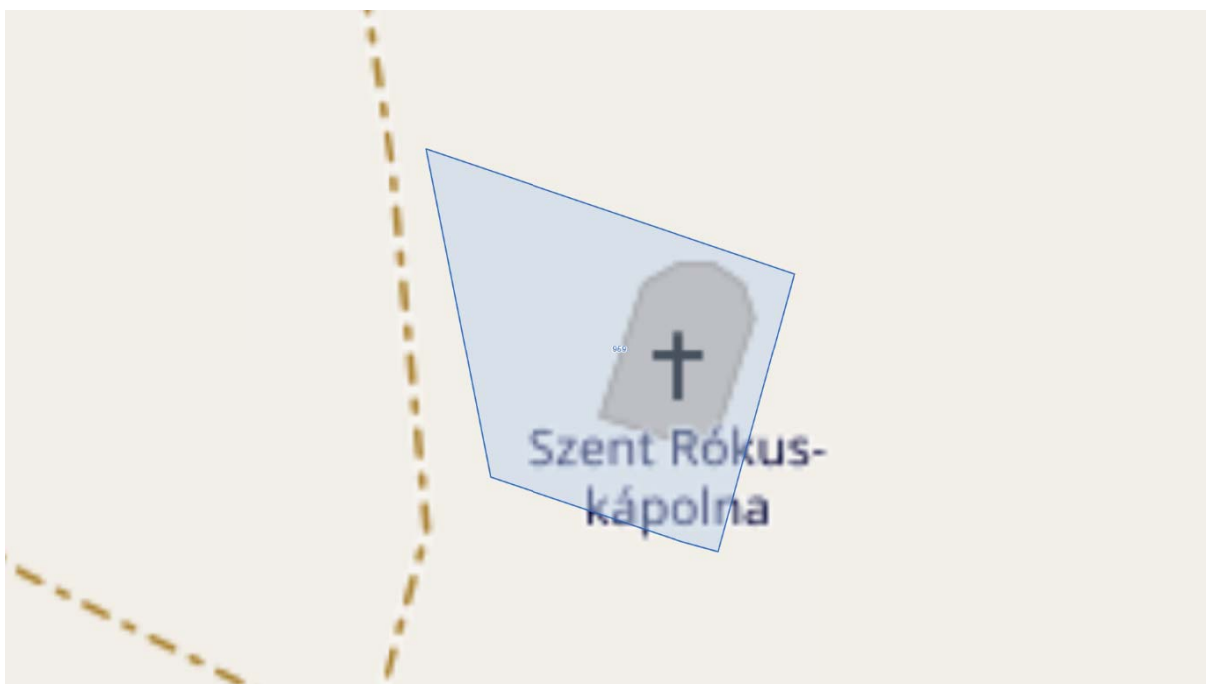
műemlék római katolikus templom

(forrás: <https://oroksegvedelem.e-epites.hu/?telepules=Palotabozsok&hrsiz=249&keppel=true>)

- Szt. Rókus-kápolna hrsz.: 959
azonosító:1623 (236) műemlék

A Szent Rókus-kápolnát a XVIII. század végén építették, késő barokk stílusban. Az épület felújított, jó állapotú.

(forrás: TAK, dr. Kovács Péter, Fodor Éva településtervező)

műemlék Szt. Rókus-kápolna

1.3.3. a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A régészeti értékvizsgálat része.

1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára (értékkataszterben az önkormányzati főépítész által meghatározottak szerint tartalmazza a helyi építészeti örökség országos, vagy helyi védelemre méltó elemeit)

1.4.1. településszerkezet

A történelmileg kialakult és napjainkig fennmaradt településszerkezet építészeti örökség, melynek megőrzése településrendezési eszközökkel javasolt.

1.4.2. telekstruktúra és utcavonal-vezetés

A történelmileg kialakult utcarendszer, utcavonal-vezetés és telekstruktúra őrzi az 1800-as évek végére kialakult formáját, melynek megőrzése településrendezési eszközökkel javasolt.

1.4.3. utcakép vagy utcakép részlet

Az utcakép megőrzését építészeti örökségként a helyi egyedi védelem és a településrendezési eszközök (helyi építési szabályzat, településképi rendelet) biztosítják, külön utcakép, vagy utcakép részlet helyi védelemre nem javasolt.

1.4.4. településkarakter egyéb elemei

Egyedi tájértékek (Böszörményi Krisztina tájépítész adatgyűjtése alapján)

Szám	Név	Típus	Helyi védelem, OKIR
T1	Sarlós Boldogasszony kápolna, szentkút és kereszt együttese	kápolna, kereszt, kút	HV, OKIR
T2	Szentháromság-szobor	Szentek szobra	HV, OKIR
T3	I. és II. világháborús áldozatok emlékműve (Cser Károly 1933)	Emlékmű	HV, OKIR
T4	Kitelepítettek emlékműve (Kamerer Erwin 2006.)	Emlékmű	OKIR
T5	Iskolakerti kereszt	Feszület	HV, OKIR
T6	Templom kereszt (Kaitz-Auth)		HV, OKIR
T7	Krebszt-kereszt		HV, OKIR
T8	Szent Antal szobor	Szentek szobra	HV, OKIR
T9	Vadgesztenye-fasor(Aesculus hippocastanum)	Fasor	OKIR
T10	Kálvária és temetői kereszték	Kálvária, feszület	
T11	Víztorony		OKIR
T12	Volt vasútállomás (Vasúti Múzeum)		OKIR
T13	Petőfi és Rákóczi utca sarkán levő kereszt	Feszület	HV, OKIR
T14	Petőfi utca közepén levő kereszt idős eperfával (Morus alba)	Feszület, idős fa	HV, OKIR
T15	Sportpálya melletti kereszt	Feszület	HV, OKIR
T16	Petőfi utca déli végén levő kereszt	Feszület	HV, OKIR
T17	Rákóczi és Kossuth utca sarkán levő Krebszt-kereszt	Feszület	HV, OKIR
T18	Hunyadi János utca északi végén levő kereszt	Feszület	HV, OKIR
T19	Török-kereszt és kilátás	Feszület	HV, OKIR
T20	Kossuth Lajos utca déli végén levő kereszt	Feszület	HV, OKIR
T21	Szent Rókus kápolna	Kápolna	MJ, OKIR
T22	Zsidótemető	Temető	
T23	Képoszlop (Szent István)	Képoszlop	OKIR
T24	Képoszlop	Képoszlop	OKIR

1.4.5. építmény, építményrészlet, vagy alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás

A helyi védelemben részesített értékek védelméről a településképi arculati kézikönyv alapján Palotabozsok Község Önkormányzata Képviselő-testületének a településképi védelméről szóló 3/2019. (III.14.) önkormányzati rendelete rendelkezik.

Helyi egyedi védelem

Ssz.	CÍM	HRSZ	RENDELTETÉS	megjegyzés
1.	Kossuth Lajos u. 73.	252/1	Polgármesteri Hivatal	
2.	Kossuth Lajos u. 75.	252/3	Református templom	
3.	Kossuth Lajos u. 79.	250/2	R.k. Plébánia	
4.	Kossuth Lajos u. 60.	98	lakóépület, kerítés	
5.	Kossuth Lajos u. 76.	106	lakó- és gazdasági épület	

6.	Kossuth Lajos u. 78.	107/1	lakóépület	
7.	Kossuth Lajos u. 94.	115	lakóépület, kerítés	
8.	Kossuth Lajos u. 116.	126	lakóépület, kerítés	
9.	Kossuth Lajos u. 130.	133	lakóépület	
10.	Kossuth Lajos u. 142.	141	lakóépület	
11.	Kossuth Lajos u. 148.	144	lakóépület, kerítés	
12.	Kossuth Lajos u. 204.	172	lakóépület	
13.	Petőfi Sándor utca 7.	640	lakóépület, kerítés	
14.	Petőfi Sándor utca 47.	592	lakó- és gazdasági épület, présház, kerítés	
15.	Petőfi Sándor utca 69.	581	lakó- és gazdasági épület	
16.	Petőfi Sándor utca 75.	578	lakóépület és kerítés	
17.	Petőfi Sándor utca 95.	567	lakó- és gazdasági épület	
18.	Petőfi Sándor utca 97.	566/1	lakóépület és kerítés	
19.	Petőfi Sándor utca 119.	555	lakó- és gazdasági épület, kerítés	
20.	Petőfi Sándor utca 143.	542/2	lakóépület	
21.	Rákóczi Ferenc utca 1.	289	lakó- és gazdasági épület	
22.	Rákóczi Ferenc utca 19.	298/1	lakóépület	
23.	Rákóczi Ferenc utca	660/8	állomás épület	
24.	Rákóczi Ferenc utca 47.	701	lakóépület (présház)	
25.	külterület	029	Sarlós boldogasszony kápolna	
26.	Kossuth Lajos utca	249	kőkeresztek, Szent Antal szobor	
27.	Kossuth Lajos utca	222/12	Szentháromság szobor, kőkeresztek, hősi emlékmű	
28.	Kossuth Lajos utca	222/13	kőkereszt	
29.	Kossuth Lajos utca	067/2	kőkereszt	
30.	Petőfi Sándor utca	464/5	kőkereszt	utca eleje
31.	Petőfi Sándor utca	464/5	kőkereszt	58. szám előtt
32.	Petőfi Sándor utca	464/5	kőkereszt	utca vége
33.	Hunyadi utca	62/1	kőkereszt	utca eleje
34.	Rákóczi Ferenc utca	299	kőkereszt	1. szám előtt
35.	Zrínyi utca	594/3	Kálvária kőkeresztek	
36.	külterület (?)	691/1	szobor fülke	
37.	Kossuth Lajos utca 178.	159/1	Lakó- és gazdasági épület	
38.	Petőfi Sándor utca 127.	550/1	Lakó- és gazdasági épület	
39.	Petőfi Sándor utca 23.	632	lakóépület	
40.	Petőfi Sándor utca 67.	582/1	lakóépület	
41.	Zrínyi utca	606	présház	
42.	Zrínyi utca	599	présház	

Helyi területi védelem

Nincs.

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése:

2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

Palotabozsok településterv alátámasztó javaslat, 2. Településrendezési javaslat fejezete alapján:

2.2. TERÜLETFELHASZNÁLÁSI RENDSZER

2.2.1 A BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

2.2.1.1 LAKÓTERÜLETEK

A település jelenlegi lakóterületei eltérő karakterrel ugyan, de az OTÉK szerinti „**falusias lakóterület**” területfelhasználási kategóriába sorolhatók.

Fejlesztési területek

Hatályos terven kijelölt, meg nem valósult fejlesztések

- A Tavaszi utca északi folytatásában – kb. 17 építési telek
- A Rákóczi és Zrínyi utca közötti területen – kb. 20 építési telek

Újonnan kijelölt fejlesztési terület

- A Rákóczi utca északi végén, a megszűnt vasútvonal helyén kialakuló kiszolgáló út keleti oldalán – 6970 m², kb. 5 építési telek – belterületbe vonást nem igényel, új beépítésre szánt terület keletkezik (mivel a terület kisebb, mint 1 ha, a biológiai aktivitásérték nem változik)

2.2.1.2 VEGYES TERÜLET

Palotabozsok településközpontja a Kossuth Lajos utca és a Palotabozsoki vízfolyás közti, jól lehatárolható területen alakult ki. Itt található az alapellátást biztosító intézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve.

A hatályos terv az elfogadásakor hatályos jogszabályi környezetnek megfelelően (abban az időszakban falusi környezetben településközponti vegyes terület kijelölésére nem volt lehetőség) a településközpontot intézmények elhelyezésére alkalmas különleges területi övezetbe sorolta. A településtervben a terület a tényleges hasznosításnak megfelelően az OTÉK szerinti „településközponti vegyes terület” övezeteibe kerül.

A településközpont területigényes fejlesztést nem igényel.

Tervezett fejlesztés

A minőségi fejlesztés érdekében a területet kelet felől határoló vízfolyás Rákóczi utca és a volt általános iskola közti szakaszán sétány alakítandó ki.

2.2.1.3 GAZDASÁGI TERÜLET

A település meglévő gazdasági területei az OTÉK szerinti „kereskedelmi szolgáltató” és „egyéb ipari terület” területfelhasználási kategóriába sorolhatók.

KERESKEDELMI SZOLGÁLTATÓ GAZDASÁGI TERÜLET

- A belterületi állattartó telepek hosszútávon megszüntetendők, emiatt a Rákóczi utcai baromfitelep kereskedelmi szolgáltató területi besorolást kapott.

EGYÉB IPARI GAZDASÁGI TERÜLET

- A Rákóczi utcától északra fekvő telephelyek

Fejlesztési területekKERESKEDELMI, SZOLGÁLTATÓ GAZDASÁGI TERÜLETÚjonnan kijelölt fejlesztési területek

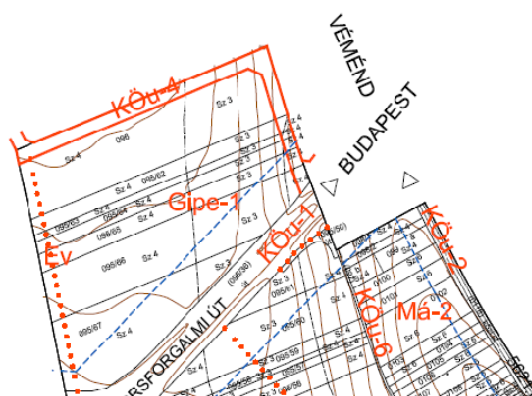
- Az Árpád utca déli szakasza, benne az itt található baromfiteleppel, és leromlott állapotú lakóépületekkel – kb. 3 ha – belterületbe vonást nem igényel, új beépítésre szánt terület nem keletkezik

EGYÉB IPARI GAZDASÁGI TERÜLETHatályos terven kijelölt, meg nem valósult fejlesztések

- Az M6 autópálya déli oldalán – kb. 22 ha
- A major és az 5606 sz. út közötti területen – kb. 5 ha

Újonnan kijelölt fejlesztési területek

- Az M6 autópálya északi oldalán, Véménd szintén gazdasági fejlesztési célra előirányzott területébe ékelődve – kb. 16 ha – új beépítésre szánt terület keletkezik

2.2.1.4 KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

KÜLÖNLEGES TERÜLET TEMETKEZÉSI CÉLRA

- A temető területe megtartandó, a terv távlatában bővítést nem igényel.

KÜLÖNLEGES TERÜLET SPORTOLÁSI CÉLRA

- A sportpálya területe megtartandó, dél felé, az öltöző és a vízfolyás közti területen bővíthető.

PINCE-PRÉSHÁZAK TERÜLETE

- A terület megtartandó, bővítést nem igényel.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI TERÜLET

- Az 5606 sz. út mellett található major jelentős állattartó funkcióval.

KÁPOLNÁK TERÜLETE

- Szent Rókus kápolna – 959 hrsz. – műemlék
- Sarlós Boldogasszony kápolna – 029 hrsz. – helyi egyedi védelem

Fejlesztési területek

Hatályos terven kijelölt, meg nem valósult fejlesztések

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI TERÜLET

- A majortól délre elterülő területet - elsősorban további mezőgazdasági üzemi funkciók elhelyezését prognosztizálva - a hatályos terv az akkori OTÉK szerinti lehetőségeket alapul véve különösen jelentős zavaró hatású ipari gazdasági terület kategóriába sorolta. A településtervben a terület a távlati tervezett hasznosításhoz jobban igazodó mezőgazdasági üzemi terület övezetbe kerül – kb. 5,73 ha, újonnan beépítésre szánt terület nem keletkezik.

SPORTOLÁSI CÉLÚ TERÜLET

- A sportpályától északra található, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok (222/4-9 hrsz.) területét az önkormányzat továbbra is sportolási célra irányozza elő.

2.2.2 A BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

2.2.2.1 KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰTERÜLETEK

KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK (fejlesztési terület vastag dőlt betűvel szedve)

Út neve	Kategória
M6 gyorsforgalmi út	autópálya (K.I.)
Országos mellékutak:	külterületi mellékút (K.V.)
5606 j. összekötő út külterületi szakasza 5621 j. összekötő út külterületi szakasza	
5621 j. összekötő út belterületi szakasza – Kossuth Lajos utca	belterületi mellékút, gyűjtőút (B.V.)
Gazdasági területi gyűjtőút az M6 autópálya északi oldalán kijelölt gazdasági terület feltárására	külterületi mellékút, gyűjtőút (K.V.)
Mezőgazdasági utak	külterületi mellékút, egyéb út (K.VI.)
Kiszolgáló utak	belterületi kiszolgáló út (B.VI.)
Őnálló kerékpárút a volt vasút nyomvonalán	külterületi kerékpárút (K.VII.)
Őnálló gyalogút (sétány)	(B.VIII.)

KÖZMŰELHELYEZÉSI TERÜLETEK

Csapadékvíz elvezető árkok

- a Petőfi Sándor utca és a Palotabozsoki-vízfolyás között a 484 hrsz.-ú ingatlan déli telekhatárán
- a Kossuth Lajos utca és a Palotabozsoki-vízfolyás között – 231 hrsz.
- a Tavas utca és a Palotabozsoki-vízfolyás között – 403/7 hrsz.

Gázátadó állomás

- A közigazgatási terület déli határa közelében kelet-nyugati irányban a Baja-Pécs nagynyomású gázvezeték halad. Erről észak felé nagyközépnomású gázvezeték ágazik le. A leágazásnál lévő gázátadó állomás közműelhelyezési terület (076/3, 076/4, 076/74 hrsz.)

2.2.2.2 HÍRKÖZLÉSI TERÜLETEK

Adótoronyok a település területén:

- Külön telekkel nem rendelkezően a 095/34 hrsz.-ú szántó déli telekhatárán – DIGI

2.2.2.3 ZÖLDTERÜLETEK

A település meglévő zöldterületei az alábbi köztertek:

- Parkosított területek a Kossuth Lajos utca településközponti szakaszának keleti oldalán

Fejlesztési területek

Hatályos terven kijelölt, meg nem valósult fejlesztések

- Közkert kialakítása a sportpálya fejlesztési területének északi lezárásaként – kb. 1600 m²
- Közkert kialakítása a volt vasútállomástól északra húzódó terület rendezése érdekében – kb. 6000 m²

Újonnan kijelölt fejlesztési területek

- Közkert kialakítása a sportpálya fejlesztési területének északi lezárásaként kijelölt közkerthez dél felől csatlakozva, a 222/9 hrsz.-ú ingatlan északi felén, az MaTrT 12.§ (3) bekezdésében előírtak teljesítése érdekében (legalább 5% zöldterület kijelölése a Rákóczi utca északi végén kijelölt új beépítésre szánt terület okán) – 429 m²

2.2.2.4 ERDŐTERÜLETEK

A település területén a kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek nagy arányából következően nagyterjedésű erdőterületek nem alakultak ki. Kisebb erdőfoltok csatlakoznak a vízfolyásvölgyek vízenyősebb területéhez.

A major köré védelmi rendeltetésű erdősávot telepítettek.

A település területén az Országos Erdőállomány Adattár 26,33 ha erdővel borított, és 0 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő ún. egyéb részleteként megjelölt területet tart nyilván. A nyilvántartott területekhez a település egyéb területein több erdő művelési ágba sorolt földrészlet csatlakozik. Az erdőterületek általános használatuk szerint védelmi célú (Ev) és egyéb (Ee) erdők. A kialakult erdők távlatban is megőrzendők.

Tervezett fejlesztés

Hatályos terven kijelölt, meg nem valósult fejlesztések

- Védelmi erdő telepítése az autópálya déli oldalán tervezett gazdasági terület és a lakóterület közé – kb. 17 ha

- A hatályos terv a déli belterületi határhoz csatlakozóan horgásztó kialakítására, illetve az ezt övező jóléti erdő telepítésére jelölt ki területet. A horgásztó időközben megvalósult, de a hatályos terven jelölt helyszíntől délre. A hatályos tervben jelölt helyszín a földnyilvántartásban erdő, illetve mocsár művelési ágú. A tó magántulajdonban van, a tulajdonos pedig nem tervezi a környék további rekreációs fejlesztését, ezért a hatályos terven jóléti erdőnek jelölt területek, valamint a hatályos terven tóként jelölt, de a földnyilvántartás szerint erdő művelési ágú földrészletek egyéb erdőterület övezetbe kerülnek.

Újonnan kijelölt fejlesztési területek

- Védelmi erdősáv telepítése az autópálya északi oldalán tervezett iparterület Véménddel közös közigazgatási határa mellett a települések beépítésre szánt területei összenövésének elkerülése, valamint az MaTrT 12.§ (3) bekezdésében előírtak teljesítése érdekében – 0,8 ha
- Védelmi erdő telepítése az autópálya északi oldalán tervezett, újonnan beépítésre szánt iparterület kijelölése miatt kialakuló biológiai aktivitásérték hiány pótlására a 085 hrsz.-ú, önkormányzati tulajdonban lévő, szántó művelési ágú földrészlet területén – 9,88 ha

2.2.2.5 MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK

KERTES MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

A valamikori zártkertek napjainkra elveszítették kertes mezőgazdasági terület jellegüket, a kiskertes művelés ezeken a területeken gyakorlatilag megszűnt. A volt zártkertek emiatt általános mezőgazdasági terület kategóriába kerültek.

Kiskert művelésű területek csak a belterület déli részén, a Palotabozsoki-vízfolyás nyugati oldalán maradtak fenn, területi hányaduk minimális.

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

A közigazgatási terület zömét a termőhelyi adottságokból és a kedvező terepviszonyokból adódóan nagy kiterjedésű szántók borítják. A lakóterületet kelet és nyugat felől övező zártkertek napjainkra már szinte egyöntetűen szintén szántóföldi művelés alatt állnak. A szántók döntő többsége (beleértve a volt zártkerti területeket is) az MaTrT szerinti kiváló vagy jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetbe tartoznak.

TÁJGAZDÁLKODÁSI MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

Tájgazdálkodási területbe az alapvetően természetközeli használatot folytató, gyeperdő, legelő művelési ágú telkek tartoznak. Területi hányaduk Palotabozsokon csekély, előfordulásuk tekintetében elsősorban a vízfolyásvölgyekben jelennek meg. A Horpács-patak, a Sombereki-vízfolyás és a Véménd-Bári-vízfolyás völgyében található rétek és legelők az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójának részei.

Fejlesztési célok

- A termőföld védelme érdekében a tájpotenciálnak megfelelő mezőgazdasági tájhasznosítás a jövőben is fenntartandó.
- A rétek és legelők jelenlegi művelési águkban őrzendők meg, karbantartásukról gondoskodni kell.

2.2.2.6 VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLETEK

A környék felszínét észak-déli irányban kialakult völgyek szabdalják, a völgyekben patakmedrek alakultak ki. A település területét négy állandó vízfolyás is metszi, ezek közül a legjelentősebb a Véménd-Bári vízfolyás, és a beletorkolló, a falut észak-déli irányban keresztülszelő Palotabozsoki vízfolyás. A Véménd-Bári vízfolyás vízhozamára halastavak települtek. A település csapadékvizeinek befogadója a Palotabozsoki-vízfolyás, amelynek belterülettől délre eső szakaszán horgásztavat létesítettek. A település életében kisebb jelentőségű a közigazgatási terület nyugati részén húzódó Horpács-patak és Sombereki-vízfolyás.

Fejlesztési célok

- Az állandó vízfolyások karbantartását folyamatosan biztosítani kell, fokozott gondot kell fordítani a növényzet eltávolítására, illetve az árkokban keletkező eróziós károk kijavítására.

2.2.2.7 TERMÉSZETKÖZELI TERÜLETEK

A Palotabozsoki-vízfolyás és a Véménd-Bári-vízfolyás mentén nagyobb mocsaras területek alakultak ki. A Véménd-Bári vízfolyás völgye az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójának része.

Fejlesztési célok

- A mocsaras területek az itt található értékes ökoszisztémák védelme érdekében távlatban is megőrzendők.
- Természetközeli területen épület nem építhető.

2.2.2.8 KÜLÖNLEGES BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

KÜLÖNLEGES BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET TEMETKEZÉSI CÉLRA

- A valamikori zsidó temető a település belterületének nyugati szélén terül el. A területen temetkezés már régóta nincs.

A terület karbantartásáról gondoskodni kell. Cél lehet a temető kegyeleti parkká alakítása.

KÜLÖNLEGES BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI CÉLRA

- Különleges beépítésre nem szánt terület mezőgazdasági üzemi célra a majortól nyugatra – kb. 8,9 ha

A területen a tulajdonos baromfitelep építésére pályázott, területi bővítés nem tervezett.

2.2. A 2.1. pontban szereplő változások hatásai:

2.2.1. a régészeti örökségre

A régészeti hatástanulmány része.

2.2.2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre

A településfejlesztési és a településrendezési terv módosításai a beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeken egyaránt a fejlődés mellett a történeti település táji és építészeti értékeinek megőrzését is szolgálják. Nem befolyásolják kedvezőtlenül a kialakult település- és tájszerkezetet.

2.2.3. a települési értéktárban szereplő műemléki értékekre

A településrendezési javaslatban felsorolt fejlesztések nem befolyásolják kedvezőtlenül a műemléktáji, településképi megjelenését.

Palotabozsok központjának látképe a temetőből

3. Az értékvédelmi terv:

3.1. az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása

A helyi védelemben részesített értékek védelméről a településképi arculati kézikönyv alapján Palotabozsok Község Önkormányzata Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 3/2019. (III.14.) számú önkormányzati rendelete rendelkezik.

3.2. az önkormányzati feladatok meghatározása

- A településterv (településfejlesztési terv, településrendezési terv) készítése során érvényre kell juttatni az országosan védett műemlékek megőrzésének, bemutathatóságának fenntartását, javítását.
- Települési örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése

Az Önkormányzat fontos feladata, hogy a település épített és természeti értékeit megőrizze, azt tovább fejlessze és az átalakítások során gondoskodjon a védelemről. Az épített és a természeti környezet elemei határozzák meg alapvetően a település lakhatóságát. Állapotuk, minőségük, esztétikai megjelenésük jelentősen befolyásolja a lakosok komfortérzetét és a település arculatát. Ebből adódóan fő feladat az értékek megőrzése és védelme, meghagyva a település fejlődéséhez szükséges lehetőségeket.

A helyi védettségű építmények a település elmúlt egy-kétszáz évének emlékei, melyek napjainkra a kialakult hagyományoknak tekinthetők. A település építészeti arculatának megőrzése érdekében fontos hogy a védett épületek mintaként is szolgáljanak, hogy a leromlott állapotú (már nem védhető) lakóházak, gazdasági épületek és foghíjak helyén a hagyományokhoz illeszkedők épüljenek. Igaz ez a meglévő épületek bővítésére is.

Készítették:

Pap Zsuzsa településtervező

Balog-Farkas Csaba építész, műemlékvédelmi szakmérnök

